

Dagschema Sumatra/Java/Bali - Rondreis 30 dagen

(onder voorbehoud)

Dag 1 Vertrek vanaf Amsterdam

Vertrek vanaf Amsterdam.

Dag 2 Aankomst Medan, door naar Bukit Lawang

Aankomst in Medan waar uw reisleader u van het vliegveld haalt. In het uit de koloniale tijd daterende restaurant Tip Top ontvangt u een welkomstdrankje. In Medan wordt een kort bezoek gebracht aan de Grote Moskee en het Maimoon paleis. Vervolgens rijden wij in ca. 2 ½ uur naar Bukit Lawang, gelegen aan de rand van het Leuser National Park.

Dag 3 Bukit Lawang - Brestagi

Vertrek om zeven uur 's morgens voor een ochtendwandeling en stevige klim (ca. 20 minuten) naar de voederplaats voor Orang Oetans. Aansluitend kunt u mee met een facultatieve jungletocht van twee uur. Na de lunch door naar Brestagi.

Dag 4 Brestagi – Tuk Tuk

Na een bezoek aan een typisch Karo Batak dorp reizen we door naar Prapat. We stoppen bij de 120 meter hoge waterval van Sipiso-piso. Van hieruit heeft u een prachtig uitzicht over het Toba meer. Bij het koningspaleis van Pematang Purba is het 200 jaar oude houten haremverblijf op palen bewaard gebleven. Hier woonden vroeger de heersers van de Simalungun Batak.

Rond lunchtijd komen we aan in de havenplaats Prapat aan de oevers van het Tobameer, het grootste kratermeer ter wereld. Het is tevens het grootste meer van Zuid-Oost Azië en ligt 900 meter boven de zeespiegel. In 35 minuten varen we met onze eigen boot naar ons hotel in Tuk Tuk op Samosir eiland. Tuk Tuk is een lieflijk dun bebouwd schiereiland met vrijwel geen gemotoriseerd verkeer.

Dag 5 Tuk Tuk

Dag vrij te besteden om te fietsen of wandelen naar bijvoorbeeld het dorpje Ambarita of de koningsgraven van Tomok. Opvallend zijn de Batakhuisen. Het zijn rechthoekige houten huizen op palen, met hoge puntdaken.

Dag 6 Tuk Tuk

Om negen uur start voor een dagexcursie per boot naar Simanindo (traditioneel dorp en batak dansen) en de stenen tafels van Ambarita. Hier werd vroeger recht gesproken. Lunch op het eilandje Pulau Tao in een schitterende tuin met fraaie bloemen. U heeft hier ook de gelegenheid om te zwemmen en te zonnen.

Dag 7 Tuk Tuk - Sipirok

Vertrek om zeven uur naar Padang Sidempuan. Eerst varen we met de boot naar Prapat en vanaf daar gaat de tocht verder per bus. We drinken koffie in Gur Gur met schitterend uitzicht op het Tobameer. In Balige bekijken we de grote markt in Batakstijl. De lunchstop wordt in Tarutung gemaakt. Vervolgens rijden we door een prachtig landschap met woeste vergezichten, slingerend langs sawa's en rivieren naar het mooi gelegen plaatsje Sipirok, nét voor Padang Sidempuan.

Dag 8 Sipirok - Bukittinggi

Vertrek om zeven uur voor de busreis naar Bukittinggi. Onderweg een stop bij Jembatan Merah, het grootste moslimseminarie van Sumatra, waar u de Indonesische student op kamers ziet. Na de lunch maken we een stop bij de warmwaterbronnen van Panti en in het dorpje Bonyol staan we even stil bij de evenaar. Aankomst einde van de middag in Bukittinggi.

Dag 9 Bukittinggi

Ochtendwandeling naar het Karbouwengat en het dorpje Kota Gadang vol zilversmeden. Het Karbouwengat is een kloof met steile wanden en een vlakke bodem. Duur van deze wandeling is ca. 2 uur. Een langere wandeling via sawa's, kampongs en de rivierbedding is ook mogelijk. Vanaf het Panoramapunt is er een mooi uitzicht op het Karbouwengat. Vooral in de vroege ochtend is het uitzicht erg mooi. 's Avonds kunt u een Minangkabau muziek- en dansvoorstelling bijwonen.

Dag 10 Bukittinggi

Vertrek om negen uur voor de Minangkabau toer. Mooie vergezichten en sawa's. Ook bekijken we een Minangkabauhuis in Rao-Rao en het grote paleis in Pagarruyung. Lunch in een restaurant in de sawa's (heerlijke guramevis). Terug via Padangpanjang. Rest van de middag vrij te besteden voor onder andere een bezoek aan de plaatselijke markt of het museum.

Dag 11 Bukittinggi – Maninjau

We sluiten Sumatra af met een bezoek aan het mooie Maninjau meer. We bereiken dit meer na 44 haarspeldbochten. Prachtige uitzichten over het meer en de sawah's.

Dag 12 Vlucht Padang – Jakarta en door naar Bogor(Java)

In de ochtend vlucht van Padang naar Jakarta. Om een indruk te krijgen van deze miljoenenstad rijden we naar het centrum van de stad en staan we even stil bij het Nationale Monument (Monas) en bezoeken we de haven van Sunda Kelapa. Vervolgens doorreis naar Bogor waar we iets buiten de stad verblijven in een rustig guesthouse in de natuur.

Dag 13 Bogor

Bezoek aan een van de mooiste botanische tuinen ter wereld. Deze 200 jaar oude en bijna 90 hectare grote tuin bezit 15.000 soorten bomen en planten. In enkele bomen hangen honderden kalongs (grote fruitetende vleermuizen zonder staart). Vanwege hun grootte worden ze ook wel vliegende honden genoemd. Vanaf de tuin bekijken we het oud-Hollandse gouverneurspaleis, het voormalige Buitenzorg waar vroeger de Nederlandse gouverneurs verbleven. Nu ontvangt de president er buitenlandse gasten.

Dag 14 Bogor - Bandung

Op weg naar Bandung bezoeken we de theeplantage "Gungung Mas" en nemen een kijkje in de theefabriek. Vervolgens passeren we de Puncak-pas, die bedekt is met uitgestrekte theeplantages.

Dag 15 Bandung

Vandaag een toer in de omgeving van Bandung naar de Tangkuban Prahuvulkaan. Vanuit de verte lijkt deze vulkaan op een omgekeerde prauw. We maken er een korte

wandeling en gaan hierna naar Ciater voor de heerlijke warmwaterbaden en tot slot brengen we een bezoek aan de Angklung-muziekschool van wijlen Pak Ujo voor een aandoenlijke voorstelling door kinderen. Ongeveer om 18.00 uur zijn we terug in het hotel.

Dag 16 Bandung – Pangandaran

Vertrek om 07.00 uur voor de reis naar het vissersdorpje Pangandaran aan de mooie zuidkust van Java. Het eerste gedeelte doen we met de trein aangezien het stuk Bandung-Banjar één van de mooiste treinroutes van Java is. In Banjar stappen we over in onze eigen bus en rijden we door naar Pangandaran. Pangandaran heeft een prachtig strand en is een goede plek voor een vrije dag. Hoewel het strand prachtig is moet men oppassen voor de soms sterke (onder)stromingen en het kan men het beste zwemmen op de aangegeven plekken.

Dag 17 Pangandaran

Vrij te besteden dag. Liefhebbers kunnen gaan fietsen, al dan niet onder begeleiding van een lokale gids. Facultatief kan men deelnemen aan fietstochten via de kampung naar de zogenaamde huisindustrie waar krupuk, tahu, tempe, wayang golek en rode suiker worden gemaakt. Pangandaran heeft ook een natuurreservaat waar mooie wandelingen kunnen worden gemaakt door de jungle onder leiding van een lokale gids.

Dag 18 Pangandaran – Wonosobo

Vandaag reizen we naar het bergstadje Wonosobo. Het eerste stuk van de reis doen we met een lokale boot langs de zuidkust, via riviertjes en kampungs. In Cilacap stappen we weer in onze bus en reizen verder naar Wonosobo. Wonosobo is een bergstadje met een geheel eigen sfeer en het is tevens het uitgangspunt voor een bezoek aan het Diengplateau op 2000 meter hoogte.

Dag 19 Wonosobo - Yogyakarta

Vroeg vertrek voor een bezoek aan het op 2000 meter hoog gelegen Diengplateau. Dit gebied was vroeger een grote actieve krater en er zijn nog steeds allerlei vulkanische activiteiten te zien zoals geisers, heetwaterbronnen en een groot zwavelmeer. Bovendien staan hier de oudste Hindoe tempels van Java (7^e eeuw) en het bijbehorende museum. Prachtige uitzichten op de twee vulkanen Sumbing (3371m) en Sundoro (3136 m).

Na de lunch in Wonosobo rijden we door richting Yogyakarta en bezoeken de ruim duizend jaar oude Borobudur met zijn bijna ontelbare reliëfs, stoepa's en boeddhabeelden. Dit monument is gebouwd om boeddhisten met behulp van afbeeldingen een beter inzicht te geven in onder meer het leven van boeddha. U krijgt er een rondleiding, maar u kunt het monument ook op eigen gelegenheid bekijken. Vlakbij ligt de Menduttempel uit de 9e eeuw met een van de meest imponerende boeddhabeelden van Azië.

Aankomst einde van de middag in Yogyakarta, het laatst overgebleven sultanaat van Indonesië. Ons zeer centraal gelegen hotel is knus en heeft een klein zwembad. In de straat Malioboro is het goed winkelen. 's Avonds nemen eetstallen er bezit van de trottoirs. De klanten zitten dan op grote uitgerolde matten. Ditt "lesehan" (ontspannen op de grond zitten) is een typisch tijdverdrijf in 'Yogya'.

Dag 20 Yogyakarta

Vertrek om 09.00 uur voor een ochtendexcursie per fietstaxi (becak) naar de Kraton (het paleis van de sultans van Yogyakarta) en het Waterkasteel, een voormalig lustoord waar de sultan zich met zijn harem terugtrok. U dient zich hiervoor decent te kleden. De middag is vrij te besteden. Aardig is een kort bezoek aan Benteng Vredenburg, een Nederlands fort uit 1765. Hier vlakbij ligt ook de levendige Beringharjo markt en het Sono Budoyo museum vol met Javaanse kunstvoorwerpen als krissen, batik en poppen. 's Avonds is het mogelijk het Ramayana ballet (Javaanse dans en zang) bij te wonen.

Dag 21 Yogyakarta

Vandaag bezoeken we de tempels van Prambanan. Dit reusachtige tempel complex is gewijd aan de hindoeïstische god Shiva. Alle tempels werden gebouwd tussen de 8e en 10e eeuw. Een aantal is prachtig gerestaureerd. Eén van de hoogtepunten zijn de prachtige reliëfs die het Ramayana-epos afbeelden. Ook kan er een bezoek gebracht worden aan een batikfabriek en/of wayang kulit fabriek.

Dag 22 Yogyakarta - Malang

Vertrek om 07.00 uur voor de busreis naar Malang. We rijden door het mooie Oost-Javaanse platteland en vlak voor Malang wordt de tocht steeds spectaculairder. Aankomst in Malang rond 18.00 uur. In de koloniale tijd was dit een populaire verblijfplaats voor koloniale gepensioneerden vanwege de koelte. Tegenwoordig echter is Malang, hoewel liggend op een hoogte van 450 meter, niet meer zo koel.

Dag 23 Malang – Cemoro Lawang (Bromo)

Om 9.00 uur vertrekken we voor een korte impressie van de stad en rijden we door de Ijen straat, de vroegere koloniale buitenwijk. Nu maakt het deel uit van het drukke stadscentrum. We nuttigen een drankje in het koloniale restaurant Toko Oen, waar sinds de opening eind jaren dertig niet veel is veranderd. Aan de overkant is het bekende warenhuis Sarinah waar we eventueel wat inkopen kunnen doen. Hierna reizen we door naar Cemoro Lawang waar we verblijven in een guesthouse op de rand van de Tenggerkrater, vanwaar u een geweldig uitzicht heeft over de zandzee met daarin de vulkanen Bromo, Batok en Widowaren.

Dag 24 Cemoro Lawang(Bromo) – Banyuwangi

Vroeg vertrek (04.00 uur) voor de beklimming van de Bromo vulkaan om de prachtige zonsopgang gade te slaan. Men kan kiezen uit de volgende transportmogelijkheden: te voet, te paard of per jeep (met chauffeur). Warme kleding noodzakelijk! Het laatste stuk van de Bromo moet in ieder geval te voet gedaan worden via een betonnen trap die leidt tot de rand van de krater.

Degenen die niet zolang willen wandelen, kunnen de zonsopgang ook prima gadeslaan vanaf een uitzichtpunt op de rand van de Tenggerkrater. U gaat daarheen (facultatief) met een jeep met chauffeur en beklimt bij het uitzichtpunt een beduidend kortere trap. In de verte heeft u uitzicht op de actieve Semeruvulkaan(3676 meter). Dit uitzichtpunt (Penanjakan) heeft één van de mooiste vergezichten van Java. Veel bewoners rondom de Tenggerkrater zijn hindoeïstisch en elk jaar dragen Tenggerese priesters hun offeranden op aan Joko Seger, de geest van de Bromo! Dit gebeurt in de zogenaamde 'Poten' een soort tempel dichtbij de Bromo in de zandzee.

Na het ontbijt reizen we via de noordkust van Java naar Banyuwangi waar we één nacht verblijven aan het strand. Vanaf het hotel heeft u uitzicht op Bali.

Dag 25 Banyuwangi – Lovina(Bali)

Na het ontbijt steken we met de ferry over naar Bali en vervolgens rijden we via de mooie noordkust van Bali naar Lovina. Aan de noordkust van Bali logeren we aan het strand van Lovina in een hotel met zwembad. De middag is vrij te besteden.

Dag 26 Lovina

Een hele dag om naar eigen inzicht in te delen. In Lovina kan men goed snorkelen, evenals in alle vroege midden op zee dolfijnen spotten. Uiteraard is het ook een heerlijke plek om uit te rusten. Facultatief heeft u de mogelijkheid om met een gehuurde auto (inclusief chauffeur) een toer te maken naar verschillende interessante bezienswaardigheden in de omgeving. Een facultatieve ochtendexcursie brengt u naar de mooiste rijstvelden van Bali in Pupuan en vervolgens weer terug via de bergmeren Tamblingan en Buyan.

Dag 27 Lovina - Ubud

Wie gisteren niet naar de dolfijnen is gaan kijken, kan daar nog vandaag voor kiezen. Om acht uur 's morgens bent u namelijk al weer terug. Om negen uur vertrek voor een busreis met als eindstation Ubud. Onderweg doen we onder meer het Baturmeer aan met schitterend uitzicht op de nog actieve vulkaan met dezelfde naam en we bezoeken de tempel Meduwe Karang en de staatstempel van Bangli (Pura Kehen). Ubud is bekend om zijn vele kunstschilders. Het is er goed eten in een paradijselijke omgeving. Hotel met zwembad in een prachtige tuin.

Dag 28 Ubud

Deze dag kunt u op eigen gelegenheid besteden. U kunt wandelen door de rijstvelden, winkelen, fietsen, tempels bezoeken. Wie enkele dagen op Bali vertoeft, heeft goede kans dat er in de buurt een tempelceremonie wordt gehouden. Vooral de processies waarbij feestelijk verklede Balinese vrouwen hoog opgestapelde offergaven op hun hoofd dragen, zijn een lust voor het oog. Buitenlanders zijn, mits decent gekleed, altijd welkom. Een crematie is voor Balinezen een belangrijke gebeurtenis en ook hier worden buitenlanders niet geweerd. In de avonden is het leuk om een voorstelling bij te wonen van Balinese dansen.

Dag 29 Ubud - Denpasar, vlucht naar Amsterdam

Vertrek naar het vliegveld van Denpasar voor de vlucht naar Amsterdam.

Dag 30 Aankomst Amsterdam in de ochtend

Vluchtschema met Malaysia Airlines (onder voorbehoud):

Dag 1 vertrek Amsterdam 12.00

Dag 2 aankomst Kuala Lumpur 06.45; vertrek Kuala Lumpur 08.25, aankomst Medan 08.25

Dag 29 vertrek Denpasar 19.15, aankomst Kuala Lumpur 22.10; vertrek Kuala Lumpur 22.10

Dag 30 aankomst Amsterdam 06.35

PRAKTISCHE INFO INDONESIË 2010

REISDOCUMENTEN

Paspoort:

Zorg ervoor dat uw paspoort bij aankomst in Indonesië nog minstens zes maanden geldig is.

Visum:

Voor een verblijf in Indonesië is tegenwoordig een visum verplicht. Indien u niet langer dan 30 dagen in Indonesië verblijft kunt u dit zog “visa on arrival” visum verkrijgen op de luchthaven bij aankomst tegen betaling van USD 25. Indien u langer dan 30 dagen verblijft moet het visum wel van tevoren worden aangevraagd. Wij kunnen dit voor u verzorgen voor Euro 75 pp. Indien u de aanvraag zelf indient, dient u 2 x naar het consulaat te gaan. 1 x Om het in te dienen en 1 x om het af te halen. Vanwege de drukte op het consulaat kan het echter voorkomen dat niet iedereen geholpen kan worden. Het adres van het consulaat is Tobias Asserlaan 8, 2517 KC Den Haag, tel: 070-3108100.

Adressen:

- Ambassade van Nederland in Indonesië is: Jalan H.R. Rasuna Said, Kavel S-3 Kuningan, Jakarta 12950, tel. 0062-21-5251515, fax: 752777 (openingstijden op werkdagen: 09.00-13.00 uur).

GEZONDHEID

Vaccinaties:

We raden u aan om ruim voor aanvang van uw reis u (algemeen) te laten informeren over vaccinaties en andere gezondheidsaspecten via de website van het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvies: www.lcr.nl, www.klmtravelclinic.nl of via de Landelijke Vaccinatielijns voor Reizigers (tel: 0900-9584).

Voor persoonlijk advies kunt u zich wenden tot een academisch ziekenhuis, een grootstedelijke of grote regionale GG&GD (bijv. Den Haag, Rotterdam, Utrecht en Amsterdam), de Tropen Informatie Poli Leiden (TRIP, tel: 071-5141415), het Havenziekenhuis te Rotterdam (tel.: 0900-5034090, voor afspraken tel.: 010-4123888) of het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (tel: 03-2476666). Adviezen betreffende gezondheid en vaccinaties zijn aan verandering onderhevig en kunnen per instantie verschillen. Houdt u zich in elk geval aan de adviezen die door hen aan u zijn verstrekt.

Let op: het is noodzakelijk dat u ook persoonlijk advies inwint, omdat het advies van diverse zaken afhankelijk is, zoals de reisroute, de duur van de reis, uw gezondheid en uw leeftijd. Neem de beschrijving van de reisroute en uw eventuele inentingboekje dus mee.

Onderstaande adviezen zijn slechts een indicatie en vallen buiten onze verantwoordelijkheid, aangezien wij geen medische instantie zijn. Richt u zich voor een precies advies tot een van bovenstaande instanties.

Voor Indonesië wordt het volgende meestal aangeraden:

1. Hepatitis A.
 2. Buiktyfus bij reizen van langer dan twee weken.
 3. DTP-cocktail-vaccinatie tegen Difterie, Tetanus en Polio.
 4. Anti-malariapillen (afhankelijk van de regio waarnaartoe gereisd wordt).
- Voorkom bovendien dat u wordt gestoken door muggen door m.n. na zonsondergang bedekkende kleding te dragen en frequent het DEET te smeren of te sprayen. Een klamboe in Indonesië is niet nodig, tenzij u in Nederland ook al vaak door muggen worden gestoken.

Medicijnen:

Gebruikt u medicijnen, neem er dan voldoende van mee. De kans is niet zo heel groot dat hetzelfde middel onderweg overal verkrijgbaar is. Breng uw reisbegeleider bovendien aan het begin van de reis op de hoogte van een eventueel ziektebeeld dat bij u kan ontstaan, zodat hij op de juiste wijze kan reageren.

Reizigersdiarree:

Het komt regelmatig voor dat enkele reizigers als gevolg van de verandering in klimaat en voedsel last krijgen van maag- en/of darmstoornissen, het zgn. reizigersdiarree. Mocht u onverhoopt van dit onschuldige ongemak last krijgen, raadpleeg dan in ieder geval de reisbegeleiding, die met dit soort zaken meer ervaring heeft. De belangrijkste maatregel bij diarree is het voorkómen van uitdroging door veel te drinken (thee, bouillon of (rijste-)water). Normaal heeft iedereen per dag 1,5 - 2 liter vocht nodig; bij diarree is dat natuurlijk méér. Na iedere dunne ontlasting of bij braken kunt u ORS volgens voorschrift gebruiken. Deze combinatie van zout en suiker kunt u ook zelf maken van acht klontjes suiker en één theelepel zout op één liter water. Het heeft geen zin om bij diarree te vasten! Door niets te eten geeft u uw maag en darmen wel de nodige rust, maar u verzwakt uw lichaam nog meer. Zwaardere middelen zoals Imodium of Diacure kunnen worden gebruikt, bijvoorbeeld indien u lang onderweg bent in een bus, trein of vliegtuig. Overmatig gebruik hiervan kan echter leiden tot verstopping. Ouderwetse, zwaar-chemische middelen als Entosorbine, Entrovioform enz. raden wij sterk af. Norit heeft bij reizigersdiarree geen zin, wel bij voedselvergiftiging. Homeopathische middelen zijn ook aan te raden. Houden de problemen langer dan enkele dagen aan, raadpleeg dan een arts.

Eten en drinken:

Over het algemeen zijn de restaurantjes veilig, maar vraag bij twijfel altijd even na bij uw reisbegeleiding. Wanneer u eenmaal in een eetgelegenheid bent neergestreken, vermijdt dan indien mogelijk (zeker in het begin) rauwe groenten (bv. gado gado), onverpakt ijs, vruchten zonder schil, etc. Controleer of het voedsel goed gekookt en goed doorbakken is. Betrek weinig of geen vis of vlees van de straat. Een bekende uitspraak m.b.t. voedsel luidt immers: "boil it, cook it, peel it, or forget it".

Ter plaatse is het zeker voor iedereen aan te bevelen plastic flessen met mineraalwater te kopen. De verzegeling van de fles mag niet verbroken zijn. Ze kosten minder dan EUR 0,50 en zijn in alle hotels en winkels verkrijgbaar. Wij raden u ten sterkste aan nergens kraanwater te drinken, dit in verband met de reeds genoemde flora.

GELDZAKEN

Geldzaken in Indonesië:

De Indonesische munteenheid is de Rupiah (Rp) en is afhankelijk van de inflatie, ongeveer EUR 1,- = 14.000 Rp. U koopt ze bij voorkeur niet in Nederland, maar in eerste instantie bij een moneychanger in Indonesië (niet bij de moneychangers op vliegvelden aangezien deze lagere koersen geven). Biljetten zijn te verkrijgen van Rp 100.000, 50.000, 20.000, 10.000, 5.000, 2.000, 1.000 en muntstukken van 1000, 500, 200 en 100. Zorg dat u aan het einde van de reis niet teveel geld overhoudt, aangezien terugwisselen tegen een ietswat lagere koers gaat. Er is altijd een tekort aan wisselgeld, dus zorg dat u het altijd zo klein mogelijk uitbetaald krijgt, anders zult u op een gegeven moment in of snoepjes terugbetaald worden.

Geld wisselen doet u bij voorkeur bij de Moneychanger in Indonesië. Bij geldwissel wordt meestal naar uw paspoort en uw aankoopbewijs gevraagd. Travellercheques zijn uiteraard niet meer actueel aangezien de meeste toeristen gebruik maken de ATM's. Ook contant geld in EURO's is eenvoudig om te wisselen. Dollars zijn niet nodig aangezien euro's heel makkelijk om te wisselen zijn. Eurocheques zijn niet inwisselbaar. Belangrijk is tevens dat uw geld ongeschonden is. **Pinnen** met betaalpasjes (met Cirrus- en/of Maestro-vignet) via zgn. ATM's kan vrijwel **overal** en alleen met pinnen krijgt u de beste koers (o.a. bij de BCA bank, BNI bank en Danamon bank die overal in Indonesië aanwezig zijn, zelfs in de kleine steden). Vergeet deze dus niet mee te brengen en die van een eventuele partner. Met creditcards betalen wordt steeds eenvoudiger in de grote steden, maar is in onze hotels (nog) niet altijd mogelijk. Daarom adviseren wij u om deze card alleen als reserve mee te nemen, maar het is handig om hiermee op vliegvelden te betalen.

Zorg in ieder geval dat u altijd een zekere reserve hebt en verspreid de coupures ook over uw handbagage en kleding. Stop het geld ook altijd in uw handbagage en nooit in de ruim-bagage van het vliegtuig. Draag uw waardevolle papieren, documenten (maak hiervan eventueel kopieën) en uw geld altijd bij u en bij voorkeur op uw lichaam (moneybelt). Indonesië is overigens een zeer eerlijk land waar zelden of nooit diefstallen gepleegd worden.

Zakgeld:

Op de reis is men ongeveer EUR 125,- gemiddeld per week kwijt aan '**zakgeld**', alhoewel dit bedrag natuurlijk afhankelijk is van uw eigen bestedingspatroon. Dit bedrag is inclusief maaltijden, souvenirs, entreegelden, facultatieve excursies etc. De kosten van een gemiddelde maaltijd liggen tussen de EUR 2,50 en 5,- p.p., terwijl de prijzen van vegetarische maaltijden nog lager liggen.

Foaien:

Het geven van foaien in Indonesië is heel gebruikelijk en gebeurt op de meest onverwachte momenten. Vanwege het feit dat vele mensen met wie wij in Indonesië werken voor hun inkomsten mede afhankelijk zijn van te ontvangen foaien, hebben wij een foaienpot ingesteld, die per persoon EUR 35,- tot EUR 50,- bedraagt. Voldoet u dit bedrag aan het begin van de reis in Indonesische Rupiah's aan de reisleiding. Deze draagt dan verder de verantwoordelijkheid voor deze taak, en u bent van dit probleem verlost. De reisleider houdt een lijst van de foaien-uitgaven bij. De foaienpot is alleen voor de door iedereen te betalen centrale (groeps) foaien, bijv. voor het personeel van het hotel of voor de buschauffeur, dus niet voor een individuele blijk van waardering.

BAGAGE**Koffers/tassen:**

Wij adviseren iedereen om de hoeveelheid bagage zoveel mogelijk te beperken, vooral om de verplaatsing binnen Indonesië zo eenvoudig en praktisch mogelijk te houden. Twaalf á dertien kilo per persoon is meestal een goed gemiddelde. Maximaal mag u 20 kg als ruimbagage meenemen. Kleine koffers, stevige weekendtassen en rugzakken (zonder uitwendig fame) zijn het meest gemakkelijk. Vermijd enorm grote koffers. Bovendien kunt u op alle plaatsen waar wij minimaal 2 nachten verblijven uw kleding laten wassen!

Kleding:

Laat uw exclusieve kleding thuis en neem alleen kleding mee die lekker zit en vooral tegen een stootje kan. Katoen is het beste materiaal voor uw kleding. Luchtige kleding en wijde kleding is het parool, mouwloze of gedecolleteerde bovenstukjes en minirokjes worden op de meeste plaatsen in Indonesië (met name West-Sumatra en Kleine Sunda-eilanden) niet op prijs gesteld. Tanga en topless op de stranden is alleen in Bali mogelijk. Een sweater kan raadzaam zijn in het vliegtuig, op de boot, bij frisse ochtenden of avonden en/of hoger gelegen gebieden (zoals in Brestagi, het Toba-meer, Bukittinggi en Bromo-vulkaan). In bijna alle hotels is het mogelijk uw kleding te laten wassen tegen geringe kosten. In alle hotels zijn handdoeken aanwezig, maar het is toch handig om zelf ook een dunne, kleine handdoek als reserve in uw bagage mee te nemen. Een sarong is in Indonesië overal te koop en kan een grote dienst bewijzen, zoals bijv. bij zwemgelegenheden, in een enkel geval als bovenlaken en bij (tempel)ceremonies in Bali.

Overigen:

Naast de gebruikelijke bagage raden wij aan om mee te nemen: goede wandelschoenen, slippers, eventueel licht windjack, kleine zaklamp, zonnebril, reserve bril/lenzen, hoedje/petje, reiswekker en een kleine reisapotheek met middelen tegen diarree, zonnebrandolie met hoge beschermfactor, sterilon, pleisters etc. Voor de reis Sumatra Java Bali heeft u geen klamboe nodig.

De meeste apothekers-en drogistprodukten zijn in Indonesië (ook zonder recept) te verkrijgen. Vooral voor de nieuwere systemen van camera's en videocamera's zijn zaken moeilijk verkrijgbaar IN INDONESIE dus wij adviseren u deze mee te nemen uit Nederland.

KLIMAAT

De tropische temperatuur in Indonesië ligt meestal het gehele jaar door tussen de 27 en 32 graden Celsius. Daarnaast heerst er een hoge luchtvochtigheid van ongeveer 80-90 %. Aangezien het land zich kronkelt langs de evenaar, komt wolkvorming veelvuldig voor waardoor de kans op een strakblauwe lucht niet zo groot is. In de bergen is het 's avonds en 's nachts koel en soms zelfs koud.

Het regenseizoen is in theorie van november tot februari. Toch is de moesson-periode per eiland verschillend en is ook het klimaat in Indonesië aan verschuivingen onderhevig waardoor de lengte van de regentijd fluctueert. Dit neemt overigens niet weg dat u ook in de droge periode een verfrissend buitje kunt verwachten; de hoofdkleur in de tropen is niet voor niets groen. De tropische regens, in tegenstelling tot de Hollandse druilerige regens, zijn heftig en kort en vallen veelal in de middag. De straten worden minder stoffig, het geeft een prettige verkoeling en fruit is volop aanwezig. EUROCULT-LITO organiseert dan ook het gehele jaar door reizen naar de tropen!

Ongetwijfeld zult u weleens een onschuldige kakkerlak tegenkomen en ook hagedissen zien tegen de plafonds en aan de muur. Zij zijn zeer nuttig want ze eten kleine insecten en brengen "geluk".

GEBRUIKEN EN GEWOONTEN

Voor Azië in het algemeen en voor Indonesië in het bijzonder, gelden in de omgang een aantal gebruiken en gewoonten die voor een Europeaan in eerste instantie vreemd kunnen aandoen. Toch kan de reiziger, als die ervan op de hoogte is, heel gemakkelijk rekening houden met deze gebruiken en bovendien hierop inspelen als de reiziger ermee geconfronteerd wordt.

De Indonesiërs zijn zeer gesteld op beleefd gedrag, tradities en goede manieren. Zij zijn hartelijk, gastvrij, spontaan, geduldig en niet zelden een tikkeltje verlegen. Lachen is een nationale "karaktertrek". Fouten, benauwde situaties, boosheid en gezichtsverlies worden vermeden en bedekt met een gulle glimlach. De Indonesiër leeft vandaag en lijkt zich geen zorgen te maken voor morgen.

De reiziger zal veelvuldig worden aangesproken door de Indonesiër in het Bahasa Indonesia, of in het Engels en soms in het Nederlands, in een poging een praatje te maken. De vragen die dan gesteld worden zijn veelal van dezelfde aard, n.l. waar komt u vandaan, waar gaat u naar toe, wat is uw naam, bent u getrouwd en/of heeft u kinderen? Vragen die wij in het meer individualistisch ingestelde Europa niet gewend zijn aan elkaar te stellen. Wij vinden het zelfs een beetje onbeleefd om deze vragen in zo'n vroeg stadium te stellen. Ons gevoel van/behoefte aan privacy kent de Indonesiër niet. Deze vragen worden juist uit beleefdheid gesteld en ook om aan de enorme behoefte aan sociaal contact tegemoet te komen.

Een ander voorbeeld van een door iedere Indonesiër in acht genomen gebruik, is het vermijden van het gebruik van de linkerhand. Met deze hand worden n.l. de billen gewassen (aangezien zij geen/nauwelijks toiletpapier gebruiken) en uit hygiënische overwegingen wordt het gebruik van de linkerhand bij met name eten maar ook bij ontmoetingen, schoonmaken en het aanraken van geld en voorwerpen consequent vermeden. Links wordt ook weleens geassocieerd met "slecht". Als u met uw

linkerhand ook nog over de bol aait van een o zo vriendelijke jonge Indonesiër, dan heeft u tot tweemaal toe ingedruist tegen lokale gebruiken. Het hoofd is namelijk "onaanraakbaar". Rekening houden met deze gebruiken is vaak een kleinigheid en het zal het wederzijdse begrip tussen de Europese en Aziatische cultuur vergroten. Niet zelden moet de reiziger afdingen ("tawarren") op de prijs van de produkten (zoals de fietstaxi's de "becaks") die niet voorzien zijn van een prijskaartje. Dit is een serieus en tijdrovend spel. Uitgangspunt is dat de gevraagde prijs ongeveer 2x zo hoog is als de uiteindelijke koopprijs.

HOTELS EN VERVOER

Hotels:

We verblijven in middenklasse hotels die veelal centraal gelegen zijn. Alle hotelkamers hebben warm water in Indonesië. De kamers beschikken over een "europese douche". We verblijven in middenklasse hotels en guesthouses vaak met zwembad.

Van de andere kant gebruiken we ook regelmatig comfortabele hotels.

Busreis:

Tijdens de rondreis is roken in de bus niet toegestaan (behalve de chauffeur). Wel wordt er regelmatig gestopt (elke 2-3 uur) voor een rook-, foto-, eet- of sanitaire stop. In de bus wordt ook een rouleersysteem toegepast. Wij gaan ervan uit dat iedereen zich houdt aan het wisselen van plaatsen.

LITERATUUR

Hieronder volgt een overzicht van aanbevolen (reis)literatuur over Indonesië:

- * Indonesië, Rough Guide (Nederlandse uitgave)
- * Insight Guide Indonesia (Nederlandse uitgave)
- * Bill Dalton: Indonesia Handbook
- * Travel Survival Kit, uitgave van Indonesia, Lonely Planet
- * Diverse eilanden in Indonesië in de serie Periplus Editions (Nederlandse + Engelse uitgave)
- * Diverse eilanden in Indonesië in de serie Dominicus
- * Cantecler Kunstreisgidsen: Indonesië (geschiedenis, kunst en cultuur)
- * Te gast in ...Indonesië, uitgave Stichting Informatie Verre Reizen
- * Wat & Hoe: Bahasa Indonesia (Taalgids)
- * Hoe blijf ik gezond in de tropen (uitgeverij van het Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam)
- * Heeren van de thee, Hella Haasse
- * Het lied en de waarheid, H. Ruebsamen

DIVERSEN

* **Reisbegeleid(st)ers:** De reizen in Indonesië worden begeleidt door ervaren en deskundige reisleiders die al lange tijd in het land zelf wonen. Zij hebben een goede kennis van de taal, cultuur en gebruiken van het land. De reisbegeleiding zorgt ervoor dat de reis vlekkeloos verloopt en dat hij/zij altijd aanspreekbaar is als vraagbaak. De reisbegeleider wacht u op het vliegveld ter plaatse op en zwaait u ook weer uit aan het einde van de reis.

* **Feestdagen:** Ramadan (vastenmaand): elk jaar verschillend, gevolgd door Idul Fitri; Onafhankelijkheidsdag: 17 augustus, Hari Raya Nyepi, Balinees Nieuwjaar volgens Saka-kalender: meestal eind maart of begin april. Op deze dag moet u overal in Bali verplicht binnen blijven.

* **Openingstijden:** banken en postkantoren: meestal 08.00 uur - 14.00 uur. (m.u.v. vrijdag en zaterdag); winkels: meestal 08.00 - 19.00 uur.

* **Luchthavenbelasting:** Bij vertrek uit Indonesië moet men Rp 150.000 luchthavenbelasting betalen. Op binnenlandse vluchten moet men Rp 30.000 airporttax betalen.

* **Vliegduur :** vanaf Nederland naar Indonesië ca. 16-19 uur

* **Tijdverschil:** Sumatra en Java: 5-6 uur later, afhankelijk van het seizoen
Singapore, Bali: 6-7 uur later, afhankelijk van het seizoen

* **Elektriciteit:** meestal 220 Volt

* Prijzen voor facultatieve excursies, exclusief de bijkomende entreegelden. Alle hieronder genoemde prijzen zijn richtlijnen en onder voorbehoud, temeer omdat deze kosten sterk afhankelijk zijn van het aantal personen dat aan de facultatieve excursies deelneemt:

Kosten facultatieve excursies Sumatra/Java/Bali:

- Jungletocht Bukit Lawang: ca. EUR 10,-, p.p. (dag 3)
- Snorkelen Lovina: ca. EUR 7,50 p.p.
- Dolfijnen Lovina: ca. EUR 7,50 p.p.

Ongeveer twee weken voor vertrek ontvangt u de vluchtgegevens, deelnemerslijst, hotellijst en een dagschema van de reis. Uw reisbegeleid(st)er vangt u op, op het vliegveld aldaar en is herkenbaar aan het bordje EUROCULT-LITO.

Voor thuisblijvers is het wellicht nuttig ons telefoonnummer 030-2439634 en faxnummer 030-2442475 achter te laten. Tevens is er een noodnummer voor echte noodgevallen (06-16072626 of 06-7631760). Via het telefoonnummer van Schiphol 0900-72447465 en teletekst kunnen eventuele ophalers informatie inwinnen over de exacte aankomsttijd van de vlucht.

Wij hopen dat wij u hierbij voldoende hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, kunt u ons telefonisch bereiken van maandag t/m vrijdag van 09.30 uur tot 18.00 uur

Wij wensen u alvast een heel prettige reis.

HOTELLIJST SUMATRA-JAVA-BALI
(onder voorbehoud)**SUMATRA**

1. **Bukit Lawang**
Bukit Lawang Eco Lodge – Kec Bohorok – Kab. Langkat

Tel 081 260 79983(mobiel)
2. **Brestagi**
Sinabung hotel – Jln. Kolam Renang
Tel 0628-91400 Fax 0628-91300
3. **Tuk-Tuk**
Silintong Hotel – Desa Tuk-Tuk Siandong – 22395 Samsosir
Tel 0625-451242 Fax 0625-451225
4. **Sipirok**
Hotel Torsibohi – Jln. Raya Sipirok-Padang Sidempuan – Sipirok
Tel 0634-41311/41312 Fax 0634-41310
5. **Bukittinggi**
Grand Malindo Hotel – Jln. Panorama 30
Tel 0752-625823 Fax 0752-624790
6. **Maninjau**
Pasir Panjang Permai Hotel – Desa Gasang Maninjau
Tel 0752-616022/616111 Fax 0752-616255

JAVA

7. **Bogor**
GG.House – Happy Valley - Kampung Cibogo II No.423 - Gadog –
Cipayung – Bogor 16750
Tel 0251-8253882/8255176 Fax 0251-8254667
8. **Bandung**
Kenangan Hotel – Jln. Kebon Sirih 4 – Bandung 40117
Tel 022-4213244/4235284 Fax 022-4213243
9. **Pangandaran**
Adams Homestay – Jln. Pamugaran – Pangandaran
Tel 065-639164/639343 Fax 065-639164
10. **Wonosobo**
Hotel Surya Asia – Jln. Jend. A. Yani 137 – Wonosobo 56311
Tel 0286-322992 Fax 0286-323598

11. **Yogyakarta**
Duta Guesthouse – Jln. Prawirotaman 26 – Yogyakarta 55153
Tel 0274-372064/372177 Fax 0274-372064
12. **Malang**
Hotel Armi – Jln. Kaliurang 63
Tel 0341-361001 Fax 0341-362178
13. **Bromo**
Hotel Cemara Indah – Cemara Lawang – Ngadisari – Bromo
Tel/fax 0335-541019
14. **Banyuwangi**
Hotel Watu Dodol – Jln. Raya Situbondo km 14
Tel 0333-510048 Fax 0333-510334

BALI

15. **Lovina**
Aditya Beach Resort – Jln. Raya Lovina - Singaraja
Tel 0362-41059 Fax 0362-41342
16. **Ubud**
Artini 3 Cottages & Spa – Jln. Raya Pengosekan
Tel 0361-974147 Fax 0361-975348